

МАН і Я

Газета Львівської обласної Малої академії наук

Заснована у грудні 2001 року

Грудень 2014

■ формула успіху

Назарій Кордупель: „Мала академія змінює людей”

Про Назара Кордупля, учня 11 класу НВК ім. В. Симоненка, я вперше почула на урочистій академії, де йому, тоді ще десятикласнику, вручали квиток члена МАН.

Цього року команда Львівської обласної Малої академії наук, у якій хлопець представляв секцію біології, посіла друге місце у V Всеукраїнському інтернет-турнірі з природничих дисциплін. Особисто ми познайомилися з Назаром на Львівському радіо, де розповідали про нашу обласну МАН. За які ж заслуги хлопець здобув квиток дійсного члена, у скількох конкурсах брав участь та як проводить своє дозвілля?

– Назаре, які враження залишилися в тебе після Малопольської ночі науковця?

– Це дуже цінний досвід. Я погано знаю польську, тому наша делегація мені все пояснювала. Фільми були пізнавальними. Краків справив хороше враження – центральна частина міста схожа на Львів, але набагато чистіше. Я знайшов нових друзів із різних куточків України.

– Розкажи про роботу, яку представляв на конкурсах?

– Я побував на багатьох конкурсах – „Інтел-Еко”, національному етапі

Всеукраїнського юнацького водного призу, де здобув II місце. Проект, який я представляв, називається „Очищення стічних вод від ароматичних сполук сульфатвідновлювальними бактеріями”. Робота над ним була дуже цікава: я працював на кафедрі мікробіології ЛНУ ім. Івана Франка разом зі своїм науковим керівником Тарасом Перетятком на дуже цінному приладі – вискоєфективному рідинному хроматографі. Ми з Тарасом Богдановичем майже щодня перевіряли вміст бензойної кислоти в пробірках із різними культурами мікроорганізмів. Ми намагалися знайти організми, які би найкраще деградували досліджувані речовини. Захоплююча робота! Приємні враження залишилися і від Всеукраїнського конкурсу-захисту, де здобув III місце.

– Чим цього року займаєшся в МАН?

– Допрацьовую свій проект, роблю багато нових дослідів і, чесно кажучи, поки що навіть не знаю, які обрати для роботи. Над теоретичною частиною працював влітку, брав інформацію із закордонних підручників. Також я ходжу на секцію хімії. Минулоріч здобув II місце на обласному етапі.

– Коли Ти єдиний в 10 класі отримав квиток члена МАН, чи не було відчуття, що досяг уже всього?

– Мені було дуже приємно, лише тоді я зрозумів справжню цінність квитка, адже разом зі мною його отримували лише випускники академії.

– Цієї осені ти їздив до столиці отримувати Президентську стипендію. Які враження привіз із Києва?

– Там охоплює неймовірне відчуття, що ти в колі найкращих, один із них.

(Продовження на 2 стор.).

■ читати модно

Зараз „крутим” вважається той, хто здається розумним

Дуже часто від людей старшого віку можна почути, що діти й підлітки не хочуть читати книжки. Моє оточення може спростувати це твердження. Сьогодні книга повертається у моду.

Чи це ще один писк моди, чи людство вирішило порозумнішати? Це вже інше питання. Зараз „крутим” вважається той, хто принаймні здається розумним. Саме тому підлітки читають філософські книжки. Навряд чи вони завжди повністю їх розуміють або беруть із них для себе якусь корисну інформацію, та факт залишається фактом: література здобуває все більшу популярність. За декількома опитуваннями в соціальних мережах, підлітки масово читають такі книги світової літератури, як „Ловець у житі” Девіда Селінджера, „451 градус за Фаренгейтом” Рея Бредбері, „Портрет Доріана Грея” Оскара Уайльда.

Не менш популярними є твори, призначені для підліткової аудиторії. Це не дивно, адже вони яскраві, тримають у постійній напрузі, багаті на емоції, яких часто не вистачає у житті. Варто лише згадати про те, як ще недавно масово читали „Сутінки”. Зараз їхнє місце зайняли серії книг „Голодні Ігри”, „Дивергент”, „Той, що біжить у лабіринті”, „Таймлес”. „Гаррі Поттер” був і залишається одним із найкращих творів для дітей, які були коли-небудь написані, судячи з продажів та відгуків.

Так, людей у бібліотеках поменшало, але це можна виправдати тим, що з’явилися книги в електронному вигляді, які набагато простіше отримати. Насправді діти та підлітки зараз читають.

Анастасія КОСТЮК,
9-Б клас, СЗШ № 93

■ формула успіху

Назарій Кордупель: „Мала академія змінює людей”

(Закінчення
Початок на 1 стор.).

Також у Києві зустрівся зі своїм давнім другом з Рівного, який вчиться в медичному університеті Богомольця. Тому враження з Києва наповнені ще й теплом зустрічі з близькою людиною.

– Ти брав участь у Турнірі юних біологів. Що почерпнув для себе?

– Я дізнався багато нового. Нас готували четверо студенток першого курсу, я мав чотири запитання. Цікавий досвід здобув і на Всеукраїнському інтернет-турнірі природничих наук. Завдання нам давали у формі відео, на відповідь ми мали 24 години. У пригоді стали фільми з Малеполюської ночі науковця.

– Назаре, як Ти потрапив до МАН?

– Про неї мені розповіла моя вчителька з хімії ще у восьмому класі. Тоді ж я і познайомився зі своїм майбутнім науковим керівником – він приходив до нашої школи приймати

практику в студентів. Моя вчителька розповіла йому про мої невеличкі досліди: я проводив спеціальною паличкою, змоченою в дистильованій воді, по грошах, а потім по чашці Петрі. Бачила б Ти, скільки всього живе на наших купюрах! Тепер я завжди мю руки після контакту з грошима. А от у Малу академію записався у дев'ятому класі.

– Що для Тебе зараз МАН?

– Мала академія – це цікаві досліди та лекції, нові друзі. Академія змінює людей. Раніше я був дуже тихим та скромним, а зараз відкритий та комунікабельний, маю багато друзів з усіх куточків України.

– Ким мрієш стати в майбутньому?

– Хочу вступити на біологічний факультет ЛНУ ім. Івана Франка і займатися дослідженнями, працювати на кафедрі. Я мрію збагатити сучасну науку новими досягненнями.

– Ніколи не думав про вступ за кордоном?

– Ні. Хочу розвивати

наукову діяльність в Україні, працювати на благо своєї держави. Вже і так багато молоді виїхало за кордон. То хто ж, якщо не я?

– Розкажи про своє дитинство – чи завдавав клопоту батькам?

– О, ні (сміється – І.Л.)! Я був чи не найтихішою та найспокійнішою дитиною. Чотири роки займався в шкільному ансамблі – грав на класичній шестиструнній гітарі.

– Чим займаєшся у вільний час?

– Дуже люблю дивитися фільми, проводжу час із друзями. Можу, наприклад, у п'ятницю ввечері сісти на потяг до Києва, зустрітися з другом Олександром, а в неділю ввечері знову їду до Львова.

– Що для Тебе означає успіх?

– Успіх – це щаслива сім'я та хороша робота, де б я мав змогу розвивати науку різними дослідженнями.

– Які якості цінуєш в людях?

– Чесність, порядність та скромність.

– Якби перед Тобою

стояв вибір – сім'я чи кар'єра, що б обрав?

– Певно, сім'ю, адже без щасливої сім'ї немає відчуття довершеності, а отже, нема і щастя. Кар'єра теж є важливою, але не найважливішою в житті.

– Про що Ти зараз мрієш?

– Дуже хочу світловий мікроскоп, щоб побачити мікроскопічний світ не лише бактерій, які я досліджую, але й інших організмів недосяжних нашому оку.

– Як готуєшся до ЗНО?

– Я вчу інших. Переповідаю дівчині зі своєї школи, яка готується до олімпіади з біології, все те, що мені розповідає репетитор. Читаю різні підручники, вирішую безліч тестів, проходжу минулорічні ЗНО.

– Що побажаєш читачам нашої газети?

– Передовсім – мирного неба над головою, міцного здоров'я, добра та успіхів у написанні наукових робіт, адже це – безцінний досвід.

Ірина ЛАДИКА,
11-А клас, СЗШ № 62

■ інтернет-турніри

Юні хіміки ідуть у бій

Нещодавно відбувся фінальний (очний) тур Інтернет-турніру „Відкрита природнича демонстрація” з хімії. У турнірі, організованому Львівською обласною Малою академією наук, взяло участь 40 учнів різних навчальних закладів Львова та семи районів області.

Саме дійство проходило на хімічному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка. На урочистому відкритті турніру організатори привітали учасників,

розповіли про хімічний факультет і побажали школярам успіху та мирного неба над головою. Пізніше учням показували цікаві прилади та демонстрували різноманітні досліди, які юні хіміки мали описати. Школярам дозволили користуватися інтернетом та допоміжною літературою. Завдання були цікаві і складні, усі учасники намагалися якнайкраще впоратися з ними.

Конкуренція була велика, але переможцем міг стати тільки один. Як

оголосив голова журі доцент Володимир Дутка, це виявилась учениця 8-го класу Яворівської гімназії імені Осипа Маковея Валерія Дмуховська. Дівчина була надзвичайно рада перемозі та повідомила, що її майбутнє буде обов'язково пов'язане з хімією.

На урочистому закритті турніру учасникам вручили дипломи.

Анастасія КОСТЮК,
9-Б клас, СЗШ № 93

Цей турнір багато чого навчив мене...

Очний тур Інтернет-турніру „Відкрита природнича демонстрація” з біології відбулася на геологічному факультеті ЛНУ ім. І. Франка 7 грудня.

Після того, як один із членів журі доцент Віталій Гончаренко ознайомив учасників із правилами та побажав їм успіху, в аудиторії запанувала якась напруженість, в очах деяких учасників я помічала хвилювання, а деколи – й переляк. Такі відчуття були природніми, оскільки усі учасники мали 3 години на виконання 5-ти завдань підвищеної складності. Віталій Іванович зазначив, що учасники можуть користуватися різноманітними джерелами.

За кілька хвилин від напруженості й сліду не лишилося. Кожен схилився над своїм листком із завданнями; час від часу можна було почути перешіптування, приглушений

сміх. Коли час на виконання завдань завершувався, чимало учасників уже здали свої роботи та лаштувалися до виходу. Поки юні науковці ще не покинули аудиторії, я поспілкувалася з ними.

– Мої враження від турніру позитивні, незважаючи на те, що деякі завдання були складні, – каже Христина Чубиркіс. – Я користувалася інтернетом, підручниками з біології, записами в зошиті.

– Я не впевнена у своїй перемозі, – ділиться враженнями Мар'яна Чернецька. – Але так чи так, цей турнір багато чого навчив мене.

Перше місце здобув Назарій Кордупель, учень 11 класу НВК ім. В. Симоненка.

Вікторія ДЯЧЕНКО,
9-А клас, СЗШ № 96

самоосвіта

Онлайн-курси – для ініціативних людей

Сучасне життя йде дуже швидко, навколо постійно відбуваються якісь зміни. Аби встигати жити в такому темпі, необхідно постійно йти вперед, вдосконалюватися, освоювати щось нове.

Осередками здобуття знань є, безумовно, школи, ліцеї, університети, інші навчальні заклади. Але часто доводиться шукати ще інші джерела інформації. Переважно під такими джерелами розуміють приватні заняття, які зазвичай відрізняються від шкільних уроків лише кількістю слухачів.

Приватні заняття мають багато „плюсів”. По-перше, вони дозволяють викладачеві знайти особистий підхід до учня, а учню краще збагнути викладений матеріал. По-друге, якщо ви хочете, аби вам пояснили конкретну тему, варто лише сказати про це викладачу, а він уже сам знайде потрібні для цього матеріали. І по-третє, частоту занять ви маєте змогу обрати самостійно.

Проте існують і недоліки такої форми уроків. Передовсім дуже важливим є порозуміння між викладачем і учнем. Без нього заняття можуть виявитися неефективними. Не менш серйозним недоліком є досить висока вартість навчання. Те, що доведеться визначитися з місцем проведення уроку, – ще один „мінус” приватних занять.

Такі особливості спонукають тих, хто хоче знати більше, розпочати пошуки знань в іншому вигляді. З цією

метою вони приходять у МАН, бібліотеку, купують енциклопедії, шукають інформацію в інтернеті. Оскільки останній варіант найбільш поширений, у Всесвітній мережі все більшу популярність здобувають веб-сайти, які пропонують користувачам різноманітні онлайн-курси.

Це добра можливість вдосконалити свої знання, а також дізнатися щось нове. Онлайн-курси не вимагають пошуку викладача – конкретну тему висвітлює переважно один лектор. Щоб мати змогу проходити певний курс, необхідні бажання, час, а також доступ до інтернету зі швидкістю, придатною для перегляду відео. Відтак обирати місце проведення заняття не потрібно; час уроку ви теж визначаєте самостійно. Лекції такого типу можуть бути платними, але навіть тоді їхня ціна буде не такою високою, як ціна приватних занять.

Онлайн-курси найбільш відомих сайтів проводяться англійською мовою. Вони дають змогу після успішного проходження отримати сертифікат від всесвітньовідомих університетів, таких як Гарвард, Бостонський Університет, Університет у Чикаго та багато інших.

Цьогоріч українські виші – Київський національний університет ім. Т. Шевченка, Київська політехніка, Києво-Могилянська академія – теж запропонували безкоштовні онлайн-курси українською мовою. Темі курсів різні. На даний момент таких тем пропонують чотири: „Новітня історія України”, „Розробка та аналіз алгоритмів”, „Основи програмування”, „Фінансовий менеджмент”.

Я спробувала проходити курс „Новітня історія України”. Лекції, які веде викладач КНУ ім. Т. Шевченка Іван Патриляк, виявилися дуже пізнавальними. Спосіб подачі інформації суттєво відрізняється від того, як це роблять у школі.

Якщо шкільна програма орієнтована на те, аби створити загальне уявлення про перебіг подій, то онлайн-курси розраховані на зацікавлення учнів у вивченні теми; увагу акцентують на цікавих деталях. Лекції не обмежені в часі, на відміну від уроку, який повинен тривати 45 хвилин. Це створює умови для того, щоби висвітлити тему повністю.

Мені такий спосіб отримання нових знань сподобався. На мою думку, майбутнє за освіченими людьми, за людьми ініціативними, за тими, хто не зупиняється на досягнутому, постійно рухається вперед. Мені подобається думка, що в українські виші, нехай ще не повномасштабно, але намагаються дати найкращу освіту кожному завдяки інтернету.

**Северина ЯКУБИЧ,
11-Б клас,
Львівська гімназія „Євшан”**

лекція

Україна – молода держава, але з тисячолітньою історією

17 листопада для слухачів секції української філології Львівської обласної Малої академії наук науковий співробітник Інституту українознавства імені І. Крип'якевича НАН України Наталя Багнюк прочитала лекцію на тему „Пам'ятки української мови”.

„Ми молода держава, але з тисячолітньою історією”, – ця цитата Лесі Українки якнайкраще підвела слухачів до роздумів про історію української мови та писемні джерела,

якими багата українська писемна культура. Наталя В'ячеславівна розповіла про давньоруські писемні пам'ятки, передумови їх виникнення, дослідження та руйнування.

Присутні могли не тільки почути, а й побачити найдавніші пам'ятки писемної творчості в електронній версії. Кожен мав змогу ознайомитись із копією сторінки Остромирового Євангелія та, за підказками вчителя, навчитись читати церковнослов'янською мовою. Лекція була наповнена жвавими дискусіями, обговореннями та запитаннями, що свідчить про небайдужість слухачів до теми.

– Мені дуже сподобалась лекція, адже я дізналась багато нового. Особливо вразила історія створення Остромирового Євангелія та малюнки на сторінках пам'ятки, – поділилась враженнями Христина Колодій.

Христина Гавришків додала:

– Я дуже здивувалася, що пам'ятки української писемності намагались знищити. Як можна псувати таку красу? Лекція захоплююча та пізнавальна, з нетерпінням чекаю на наступну.

**Юлія ПУКАЛЯК,
10 клас, СЗШ № 78**

■ випускники МАН

3 „вершини” студентської лави

Хто об'єктивніше розповість про Малу академію, як не ті, хто перейшов усі „кола пекла” конкурсу-захисту, брав активну участь у найрізноманітніших змаганнях та врешті-решт вступив на омріяну спеціальність у престижний виш? Я розпитала у випускників академії про досвід, здобутий тут, а також про відмінності „простих смертних” студентів від колишніх МАНівців.

Богдана Муравська, студентка Києво-Могилянської академії:

– Мала академія – цікава країна. Вступаючи в неї, будь готовим до дуже цікавого і дуже нелегкого життя. Ну, або не дуже. То вже як хто собі захоче. Бо насправді все залежить тільки від тебе.

Тут вчать не тільки писати наукові роботи. Тут вчать думати, знаходити вихід із непередбачуваних ситуацій та відповіді на запитання, спілкуватися з людьми, давати собі раду у випадках, коли тобі ніхто не допоможе.

Великий плюс МАН – до першого курсу університету ти вже маєш уявлення,

як треба писати курсові й дипломні, як працювати в бібліотеках, шукати матеріал, відповідно оформлювати роботу. Чи подобалося вчитись мені? Напевно, так, якщо я чемно проходила три роки. Але були моменти, коли хотілося все кинути.

Щодо викладачів – наскільки мені відомо, у всіх секціях працюють відповідальні й цікаві методисти. На лекції запрошують викладачів із університету. Якби я вступила в ЛНУ, я б напам'ять знала розташування всіх потрібних мені аудиторій ще до 1 вересня і була б уже знайома з усіма викладачами кафедри теорії літератури і порівняльного літературознавства. Це класно.

У мене в групі є кілька дівчат, які теж пройшли вишкіл МАН. Нам легше орієнтуватися в студентському житті, ми вже звикли до півторагодинних пар, до лекцій, до конспектів. Ми маємо уявлення, як потрібно писати наукові роботи, що згодом – я впевнена – допоможе при написанні курсових. Ми, мабуть, десь трохи краще орієнтуємось, як знаходити підхід до викладачів, знаємо, як у рефератах

оформлювати покликання і списки використаних джерел. То такі, на перший погляд, нюанси і деталі, які, проте, допомагають позбутися зайвих нервунів у перші дні студентського життя.

Орися Грудка, студентка Києво-Могилянської академії:

– Ну, насправді відмінностей між колишніми МАНівцями та іншими студентами я не помітила, але думаю, все-таки нам легше працювати з науковою літературою. Вочевидь, більше це проявиться під час написання курсової роботи. Я б не порівнювала МАН суто з першою сходинкою до

університету, адже вона дає школярам можливість займатися науковою роботою, по суті, спробувати себе в справі, яка подобається.

Христя Носан, студентка Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки:

– Завдяки МАН маю кілька переваг. Я готувала наукову роботу, тому тепер мені набагато легше писати науково-дослідні завдання в університеті. Навчилась користуватися науковою літературою, знаю, що і де потрібно взяти. Курс, який я пройшла тут з української мови та літератури, допоміг мені написати ЗНО на 180 балів, хоч із репетитором я не готувалася. Я була призером обласного етапу, тому не писала трьох ДПА й отримала „автоматом” 12 балів. Також із деяких предметів мені автоматично поставили в атестат 12 балів, що підтягло середній бал, який враховують при вступі. Крім усього цього, я знайшла багато нових друзів і класно проводила час.

**Ірина ЛАДИКА,
11-А клас, СЗШ № 62**

Від лікаря – до журналіста

Мабуть, кожна людина ще в дитинстві задумується про свою майбутню професію. Хтось мріє стати лікарем, хтось рятівником, учителем, актором чи кухарем. Тоді ми уявляємо себе дорослими, відповідальними, успішними, навіть не припускаючи думки, що цей наш дитячий вибір змінюватиметься ще не раз.

В дитинстві я мріяла бути лікарем. В моїй уяві жила добра тітонька – лікар, яка інколи приходила, вимірювала зріст, пульс, перевіряла горло і дарувала льодяник. Але з віком мої ілюзії змінювалися на справжні реалії і думка про цю професію в мене теж змінилася.

У юному віці здається, ніби ми вже точно знаємо, чим займатимемося в майбутньому і яку саме професію оберемо. Але коли згодом – у віці 14-15 років – приходиться той час, коли вже необхідно зробити чи не найважливіший

вибір у своєму житті: обрати ту професію, якою плануєш займатися все подальше життя, це виявляється не так просто, бо дуже відповідально.

Минулого року прийшла і моя черга обирати. Я була вже впевнена, що своє майбутнє хотіла б поєднати з журналістикою. У цій професії я вбачала постійний рух, метушню, зайнятість. Звичайно, згодом я збагнула, що інколи мені доведеться займатися марудною писаниною та багатогодинним сидінням на одному місці. Проте мене це не лякало. Я почала все більше і більше захоплюватись людьми, чії статті я читала в газетах та журналах. Мені безмежно подобалась робота теле- та радіожурналістів.

І зараз це єдина професія, в якій я бачу себе в майбутньому.

**Марія МИСИК,
10-А клас, ЛГ „Престиж”**

■ секрет успіху

Орися Куниш: „Потрібно завжди вдосконалюватися та ніколи не зупинятися на досягнутому“

У сучасному світі кожен прагне вдосконалити себе, свої вміння та навички. Про рецепт успіху я вирішила дізнатися в улюбленої вчительки учнів нашої школи та справжнього знавця своєї справи Орисі Куниш.

– Які професії Вас найбільше захоплювали дитинстві?

– Я мріяла стати вихователкою дитячого садка, потім стоматологом, лікарем. Та у виборі фаху вчителька посприяв мій батько. Він завжди мені допомагав у всьому.

– З чого потрібно починати свій шлях до успіху?

– Передовсім, треба добре подумати при виборі спеціальності, щоб вона тобі подобалась. Адже якщо до душі робота, то і працюєш з радістю. Також треба ще при виборі професії поставити собі мету і йти до неї. Якщо ти хочеш бути фахівцем, ти повинен мати якісь приклади – люди, у яких переймаєш досвід, що також сприяє підвищенню твоєї майстерності.

– Як Ви визначалися з вибором місця праці?

– Коли я навчалася в університеті, думала, що буду науковцем, оскільки чітко знала, що одноманітну роботу мати не хочу. Та вже тоді я купувала собі книги, які згодом допомогли мені саме у викладанні. Я пішла працювати у школу. Не одна ніч пішла на те, щоб вдосконалювати свої знання, переймати досвід своїх колег. Звісно, я не зупинялась лише на певному напрямі роботи. Адже вчитель повинен

не лише досконало знати свій предмет, але й знайти спільну мову з учнями. Тому я читала багато літератури з психології, а практику я мала на роботі.

– Ви не шкодуєте, що вибрали саме фах учителя?

– Ні, не шкодую. Бути вчителем цікаво, адже такий рід заняття ніколи не буде одноманітним. Кожного року приходять нові учні. З кожним роком вони змінюються, ростуть, за чим захоплююче спостерігати. Із дітьми завжди цікаво працювати, адже вони розвиваються, і ти розвиваєшся разом із ними.

– Ні для кого не таємниця, що Ви один із найповажніших учителів нашої школи й улюблений вчитель багатьох школярів. У чому Ваш секрет?

– Щоб досягти майстерності, потрібно завжди вдосконалюватися та ніколи не зупинятися на досягнутому. Особисто я просто люблю свою роботу, тому вчителювання мені легко дається.

– Як Вам вдається поєднувати роботу та сім'ю?

– Для мене пріоритетом завжди була родина, і я ніколи не дозволяла собі жертвувати нею заради роботи. Звісно, робота – дуже важлива

складова успіху. Але якщо людина повністю віддається їй, вона ніколи не буде по-справжньому щаслива. Тому я так організуюю день, що встигаю все, що запланувала. Просто потрібно ставити завдання, які тобі під силу.

– Які поради Ви могли б дати нашим читачам, які прагнуть досягнути вершин?

– Мати мету і працювати над її реалізацією. Вчитися, здобути бажану спеціальність, не байдкувати, брати участь у різних конкурсах, проявляти себе та розвиватися. Людина ніколи не має стояти на місці. Вона повинна прагнути знати більше, відкривати для себе щось нове і працювати над самовдосконаленням.

Олена ЯЦКІВ,
9-А клас,

СЗШ № 75 ім. Лесі Українки

■ медіатека!

Вікно в майбутній світ

Що нас чекає у найближчі 20 років? Як зміниться наш побут? Як далеко підуть технології? Що буде з комп'ютерами? Які професії будуть затребуваними в недалекому майбутньому? На ці та багато інших запитань учні МАН отримали відповідь на виставці картин імені Максима Планка під час розмови з директором видавництва „Літопис” Михайлом Комарницьким.

18 грудня. 14:30. Площа перед пам'ятником Тарасові Шевченку. Моросить дощик. Хлопці та дівчата потрохи збираються. Згодом приходять і викладачі з секцій української філології, біології, хімії, історії, фізики. Ми вирушаємо до Першої Львівської Медіатеки, що на вулиці Мулярській, 2а.

Багато дітей побувало тут уперше. Як і я. Медіатека вразила нас своєю європейськістю, великим та світлим залом. Михайло Комарницький розповідав про світовий бестселер Маціо Кайку „Фізика майбутнього” та „Новий цифровий світ” Еріка Шмідта і Джаредда Коена.

„Фізика майбутнього” ґрунтується на інтерв'ю з понад 300 провідними науковцями, лауреатами Нобелівської премії. Головна теза книги: „Наше майбутнє визначатиме комбінація біотехнології, нанотехнології і штучного інтелекту”.

Пан Михайло розказав про роман Жуль Верна „Париж у ХХ столітті”, написаний 1863 року, в якому письменник-фантаст писав про „скляні хмарочоси”, „ліфти”, „кондиціонери”, „автомобілі на бензині”... У чому ж секрет?

Жуль Верн свого часу спілкувався з провідними вченими та знав про багато експериментів та розробок.

Бесіду робили цікавішою численні відео про окуляри Google Glass, дрони – безпілотні літаки, аеромобілі.

Всіх зацікавили передбачення щодо розвитку медицини. Google розробляє таблетки для діагностики раку. У найближчі десятиліття планують повністю подолати цю хворобу. Зараз працюють над контактними лінзами, які вимірюватимуть рівень цукру в крові.

У сучасній моделі освіти найважливіше не просто „знати” і „знати як”, а вміти застосувати свої знання на практиці. Михайло Комарницький дав МАНівцям три поради: добре знати іноземні мови – англійську, французьку, німецьку та інші; вивчати математику, фізику, хімію, біологію; мати бажання робити хороші та корисні речі безкоштовно.

Назар Кордупель, учень секцій хімії та біології, поділився враженнями від заходу:

– Було повчально, та дещо перебільшено. Адже неможливо спрогнозувати все на 100%. Тим паче, що кожна новація має свій вплив на навколишнє середовище, про який не було сказано.

Лекція вразила всіх, це наче вікно в інший світ – майбутній. І дуже добре, що він відкрився перед нами зараз – в юності. Ще є час зробити і свій внесок у вдосконалення світу.

Ірина ЛАДИКА,
11-А клас, СЗШ № 62

абітурієнтам

Міфи про навчання за кордоном, або Чому не варто вірити...

Незважаючи на те, що тема закордонної освіти активно обговорюється в інтернеті, друкованих ЗМІ та на телебаченні, вона все ще дуже абстрактна для багатьох майбутніх студентів. І коли перед учнем постає питання: куди піти вчитися, більшість відкидає варіант із навчанням за кордоном ще на етапі міркування. Абітурієнти досі мислять стереотипами. Час від них позбутись!

Міф 1. За кордоном можуть навчатися тільки найрозумніші

Це не зовсім правда. Радше не найрозумніші, а найкмітливіші. Адже Ваші оцінки в школі не є прямим доказом Ваших здібностей, чи не так? Тому якщо Ви не вважаєте себе генієм науки, але талановиті – сміливо пробуйте вступати, проте будьте готові, що доведеться добряче попрацювати над підготуванням пакету документів, зокрема над написанням мотиваційного листа. Це потрібно для того, щоб показати приймальній комісії, що Ви дійсно варті вчитись у престижному університеті.

Міф 2. Навчання за кордоном платне і дуже дороге

І так, і ні. Освіта у всьому світі платна. Але брати на себе витрати за Вашу освіту може держава, університет, де плануєте продовжити навчання, компанії, які

зацікавлені у Вас як у співробітнику, а також приватні та державні фонди, котрі надають стипендії і гранти для талановитих студентів.

Міф 3. Знаючи англійську мову, можливо вчитися тільки в англійських країнах

Тобто, знаючи англійську мову, Ви можете поїхати навчатися тільки у США, Австралію, Нову Зеландію, Великобританію та Канаду? Це зовсім не так! Англійська вже давно стала міжнародною мовою. Університети не відстають від цього тренду. Англійською мовою можна навчатись у багатьох країнах світу, зокрема у Німеччині, Франції, Норвегії, Чехії, Данії і т.д. В Китаї ж перед початком навчання Вам запропонують пройти річний курс китайської мови.

Міф 4. Навіщо іншій країні вчити мене,

адже там і так багато студентів?

Студентів багато скрізь, але закордонні університети шукають кмітливую і талановиту молодь, яка може принести різноманітність і втілити нові ідеї для розвитку країни. Хоча Вас потішити, Ви вже цікаві університету, бо Ви з України. Існує безліч навчальних програм та програм із обміну між Україною та багатьма країнами світу.

Міф 5. Самому вибрати потрібний виш і навчальну програму неможливо

Це розповсюджений стереотип. Для початку потрібно визначитися з країною, пізніше перейти до пошуку потрібної навчальної програми. В цьому допоможе ряд пошукових систем, які дозволяють сортувати університети за потрібними Вам параметрами: місцезнаходження,

вартість навчання, кількість іноземних студентів, наявність фінансової допомоги тощо. Вибравши 20-30 університетів, Ви можете зайти на їхні сайти і переглянути умови, тобто ті предмети, які Вам викладатимуть упродовж усього навчання. Кінцевий список складатиметься з 4-7 закладів, куди Ви і будете подавати документи.

Міф 6. Освіта за кордоном – пуста трата часу і грошей

Вирішувати, звісно, Вам, але іноземна освіта сильно відрізняється від української. По-перше, тому, що більша частина навчання проходить за межами університету, тобто це так звана практична складова: тренінги, стажування, майстер-класи. По-друге, Ви отримаєте величезний міжнародний досвід, який достойно оцінять українські роботодавці, якщо Ви вирішите вернуться на Батьківщину. По-третє, навчання за кордоном – це широкі можливості для подальшого працевлаштування. Ви заведете нових друзів, знайомих, партнерів по роботі, а можливо, зустрінете кохання всього Вашого життя.

Уляна ТЕРЕН,
10-А клас, СЗШ № 90

корисні поради

Іноземні мови – не проблема!

У сучасному суспільстві знання мов просто необхідне. Проведене у соцмережах опитування показало, що більшість моїх однолітків думають так само: 74% молоді вважає, що знання іноземних мов є необхідним, і лише 26% – непотрібним. Отже можемо зробити висновок, що потрібно вивчати мови. Але як? Як легко запам'ятовувати слова? Як досконало вчити мови? Як не переплутати кілька мов? Учителю німецької мови з тридцятирічним стажем Анна Богомазова знає відповіді на ці запитання.

– **Анно Ярославівно, з чого слід починати вивчення іноземної мови?**

– Усе, як відомо, починається з бажання. Є таке прислів'я: „Хто хоче зробити справу – шукає методи, хто не хоче – шукає причину”. Якщо поставити перед собою чітку мету: вивчити іноземну мову, то все вдасться

– **Що є найважливішим у вивченні іноземної?**

– Найважливіше – вправлятися щодня, не роблячи перерви. На жаль, лексика та граматики дуже легко забуваються, щоб цього не траплялося, слід постійно

повторювати вивчені слова, читати й перекладати тексти, згадувати граматичні правила.

– **Чи варто заучувати вже готові фрази?**

– Це залежить від людини та її способів запам'ятовування. Комусь легше вивчити слова, а вже з них будувати речення та словосполучення, комусь – запам'ятовувати готові конструкції.

– **Які цікаві методи вивчення мови Ви можете порадити?**

– Сухе вивчення правил та слів може з часом набриднути. Для урізноманітнення навчання можна слухати пісні мовою, яку намагаєтесь вивчити. До речі, цей спосіб дуже ефективний, адже, слухаючи музику, ми намагаємось перекладати її текст.

– **За скільки часу можна досконало вивчити іноземну мову?**

– На мою думку, мову слід вчити протягом усього життя, адже межі досконалості немає.

Вікторія КВЯТКОВСЬКА
9-Г клас, НВК ім. В. Симоненка

кризь призму театру

„Останній гречкосій”

Театр дозволяє переосмислити підвалини свого способу життя, варто лише правильно вибрати виставу. Для мене такою стала гірка комедія „Останній гречкосій” у театрі ім. М. Заньковецької, режисер-постановник якої – Орест Огородник, творець вистави „Криза”.

„Останній гречкосій” – це історія, яка відбувається упродовж одного дня, 60-річчя головного героя Михайла. Події розгортаються в сільській хаті, що належить головному герою і яку, разом із прилеглими 3,5 га донька Михайла Наталя хоче продати своєму босу за 1 млн. доларів без згоди батька.

Сподіваючись переконати тата, вона бере аванс за землю в розмірі 100 тисяч доларів, витрачає його й навіть не підозрює, що вибудовані нею плани можуть з легкістю розвалитися через завчасний приїзд боса і впертість Михайла.

Головну роль у виставі зіграв Януш Юхницький, народний артист України. Саме образ Михайла викликав у мене найяскравіші емоції. Він символізує останнього борця за рідну коліску, людину, яка є патріотом без зайвої ідеології, того, хто за свій рід готовий

покласти життя, того, кого не спокусити грошима й кому не нав'язати чужий матеріальний світогляд.

Земля в трагікомедії „Останній гречкосій” – центральний символ. На землю зазіхає місто, яке в образі боса Наталі Аристарха Йосиповича вбачає в цій земельній ділянці бізнес. Місто спокушає селян на втечу до нього, і тільки Михайло може зрозуміти важливість сільського способу життя, ручної праці, безпосереднього контакту з землею.

Усі міські розкоші штучні, вони не можуть зрівнятися з надійністю землі й отриманими плодами праці на ній. Земля як символ роду, символ початку людини. Досі пам'ятаю слова Михайла: „Господь створив Адама з землі, а Адам тепер цю землю продає. Кого він продає? Себе”.

„Земля – це ... Земля! (...) Продати

землю – це як продати маму, а гіршого, ніж продати маму, нема”, – сказав Михайло, а решта головних героїв наче й не чули його слів. Під час фінальної сцени лунала пісня „Океану Ельзи” „Веселі, брате, часи настали”, яку я чула не раз, але ніколи не вслухалася в слова: „Золото замість тата, замість мами глуха стіна”. Бо, продаючи землю, продають і маму, а натомість отримують гроші – золото й залишаються без підтримки, тобто з глухою стіною.

Коли вистава закінчилася, я усвідомила, що моїми щоками течуть сльози. У повсякденному житті я й мої знайомі поводять себе так само, як і Наталя, Аристарх Йосипович, інші міські жителі. Урбанізація не завжди має лише позитивні наслідки. Втрачаючи відчуття землі, ми можемо втратити усвідомлення своєї приналежності до конкретної території, культури, країни.

З такими думками я виходила з приміщення театру й далі не змогла вже їх позбутися. Варто вчитися не тільки на власних помилках, а й на чужих, зокрема й на тих, які роблять герої вистави, щоб зрозуміти замолоду, бо старості на каюття може не вистачити.

Северина ЯКУБИЧ,
11-Б клас,

Львівська гімназія „Євшан”

прем'єра

Хто ти: тарган чи вівісектор?

„Сьогодні ти – вівісектор. А вже завтра – тарган. Невідомо, що трагічніше. Залежно від ситуації і середовища, ти повністю змінюєшся. І не вбачаєш у цьому нічого поганого.

Ти просто прилаштовуєшся до світу. Щоб не відрізнятись від маси. Стаєш маріонеткою, підданим або людоджером, втрачаючи право самостійно творити свою долю” – так анонсують авторський проект Олексія Коломійцева виставу „Вівісекція”, яку презентував Львівський драматичний театр імені Лесі Українки.

Вівісекція (від лат. vivus – живий і sectio – розсічення) – розтин живого організму з метою наукового дослідження. Цей проект створений для дорослого глядача. У виставі використовують оголених акторів. „Правда, якою вона є”, – основна думка „оголених” сцен. Тут нічого приховувати. Людські вчинки відвертіше не продемонструвати.

Вистава поділена на три новели, в яких актори рідко говорять. Майже про все, що відбувається на сцені,

розказують їхнє тіло і музика. Тому увага глядача прикута до сцени.

Тут можна побачити, наскільки риба безпорадна у власній водоймі; те, що тарган спершу пручається, але коли його тримають кілька вівісекторів, послаблює свій спротив; те, як речі й обставини з часом починають нами маніпулювати.

Тут продемонстровано людські зради, розкрито питання „маленької” людини (обивателя) і того, як людина може підлаштовуватися під ситуації, втрачаючи себе.

Переглядаючи виставу, де огидність світу виставлено напоказ, залишає глядача з двозначними думками. Покинувши приміщення театру, Ви залишаєтесь наодинці з собою. Щойно побачене змушує переглянути всі встановлені закони життя. Але на вулиці люди, таргани і вівісектори, бажання яких не збігаються з Вашим. І з часом Ви пристосовуєтесь до них, як хамелеон...

Северина ЯКУБИЧ,
11-Б клас, Львівська гімназія „Євшан”

гастролі

Інший Шевченко

Бурхливими оплесками, скандуваннями „Браво!”, „Молодці!” зустріли львів'яни виставу „Везде один. Свеча на ветру” Національного академічного театру російської драми ім. Лесі Українки. Спектакль створив режисер-постановник Михайло Резнікович до 200-ліття Тараса Шевченка. Наприкінці листопада за сприяння Міністерства культури України виставу побачили у Львові.

В театральній постановці гармонійно переплітаються різні фрагменти життя Поета і Художника: творчість і розчарування, любов і ненависть, нерозуміння і злість, слава і забуття. Несподіваною є подача образу Кобзаря у двох іпостасях: українського Шевченка зіграв Петро Панчук, російськомовного глядач побачив у подачі актора Дмитра Савченка. Така ідея прийшла до Михайла Резніковича, коли він почав писати сценарій до вистави.

– В основі – тексти, вірші Т. Шевченка і згадки про нього.

Він був дуже різним: і слабким, і сильним, і добрим, і несправедливим, – розповів режисер. Перечитуючи листи, спогади, переписки та щоденник Поета, автор зрозумів, що саме таким має бути його образ – двомовним, у якому би поєднувалися і сильні, і слабкі риси характеру.

Окрасою вистави стали вірші та пісні на слова Т. Шевченка, зонги, фрагменти з творів письменників того часу: Гоголя, Беранже, Лермонтова, а також Лесі Українки, яка була близька до поета за духом, силою та вірою.

На зустрічі з глядачами після вистави Михайло Резнікович підсумував:

– ...У кожного свій Шевченко, як і у кожного – свій Пушкін. У нас – такий!..

Христина ПРОЦИШИН,
8-а клас, НВК „Школа-гімназія „Сихівська”

■ **свята та традиції**

А як ти зустрінатимеш Новий рік?

Усі з нетерпінням чекають новорічних свят. На вулицях усе більшає людей із подарунковими пакунками.

Новий Рік – одне з найзагадковіших свят, і не тільки тому, що його святкування пов'язане зі світом добрих казок і магії, а ще й тому, що це, мабуть, єдина знаменна подія, що протягом століть одночасно відзначається людьми у всіх країнах і на всіх континентах.

Традиції святкування Нового року в різних країнах істотно відрізняються. Це свято з'явилося в Месопотамії приблизно в III тисячолітті до нашої ери. Спочатку цей день відзначали в кінці березня, оскільки тоді починалися землеробські роботи. Перші святкування Нового року були надзвичайно яскраві і гучні. Цього дня

організували великі паради, карнавали та маскаради. Та й саме свято, як і зараз, затягувалося надовго: його відзначали аж 12 днів.

В Україні воно швидко прижилося, ставши одним із найулюбленіших у зимовий період. Цікаво, що традиційним святковим символом на Новий рік тривалий час була не зелена ялинка, а „дідух”, специфічними складовими українського новоріччя були величальні обходи й поздоровлення (щедрування, засівання), ритуальний обмін вечерюю, обряди та ігри з масками („Маланка”, „Коза”) та ін. Деякі з них широко побугують і нині.

Вступаючи до нового року, кожному з нас варто озирнутися назад, оцінити, як ми поводитися минулого року, що доброго та приємного встигли зробити, які спогади беремо із собою до року наступного, і дійти висновків, що ще залишилося виконати наступного року.

У зв'язку зі складною ситуацією на сході нашої країни варто задуматись, чи доречно влаштувати пишні святкування цього року, створювати в цей день культ їжі та випивки. Нехай після традиційного привітання Президента України в кожній домівці прозвучить молитва подяки тим людям, котрі захищають нам та завдяки яким ми можемо радіти цьому святу.

**Юлія ПУКАЛЯК,
10 клас, СЗШ № 78**

■ **примхи погоди**

Зима чи все ще осінь?

У календарі зима, а за вікном – радше осінь. На середину грудня стовпчики термометрів фіксують 5-10 градусів тепла, йде дощ замість снігу. Про новорічний настрій годі й говорити, але є люди, яким до вподоби така зимова картина.

Осінь погода взимку має свої переваги. По-перше, водії автомобілів чітко бачать дорогу, якою їдуть; не виникає проблем із очищенням проїжджої частини від снігу. Пішоходам теж вигода: кількість травм на вулиці значно менша, коли тротуар не слизкий. По-друге, швидкість пересування зростає: люди й машини снігом переміщуються не так швидко. Зменшується обсяг роботи дворникам: не потрібно прибирати сніг. Рівень обморожень значно нижчий.

Але не слід забувати, що зима на те й зима, аби йшов сніг! Незважаючи на переваги тепла, зима має свої особливості. Дні не такі похмурі, коли навколо все біле; новорічні прикраси на цьому тлі вигідно виділяються. Коли заходити в теплу хату, можна відчувати дух сімейного затишку, такий необхідний для вдалого проведення

зимових свят. Прихід весни відчувається особливо гостро, якщо перебути холодну зиму.

Якщо акцентувати свою увагу на недоліках холодної пори року, можна забути про характерні зимові розваги – ліплення снігової баби, гра в сніжки, катання на санчатах, ковзанні! Звісно, ковзанки є й у розважальних комплексах чи в центрі міста, але скільки радості приносить дівчорі, а з ними й дорослому населенню, зимова пора! Навіть символ новорічних та різдвяних свят ялинка в уяві багатьох постає на тлі снігових пейзажів.

Пропускання зими як пори року в річному циклі не може мати позитивних наслідків. Рік виходить неповним, без однієї зі своїх складових. Осінь плавно перетікає у весну. Це суперечить законам природи. Такі зими впевнено можна назвати аномальними. За „хорошою” погодою насправді ховаються проблеми світового масштабу.

**Северина ЯКУБИЧ,
11-Б клас, Львівська гімназія „Євшан”**

■ **корисне**

Смак зими

Ось і настала така довгоочікувана пора зимових свят. Хоч за вікном по-осінньому мокро та сумно, люди прикрашають ялинки, житла сніжинками, різнокольоровими вогниками і готують подарунки близьким людям.

А ще масово скуповують мандарини. Та чи знаємо ми, як правильно вибрати „новорічний фрукт”, щоб його смак не зіпсував нам святкового настрою?

Насправді те, що ми купуємо в магазинах, не завжди можна назвати мандарином. Нам продають гібридні сорти – фрукт, схрещений із іншими цитрусовими. Відповідно смак цих екзотичних плодів дуже різниться.

Танжерин – мандарин + грейпфрут. Це відносно маленький сорт із легко відокремлюваними дольками та цедрою, що вільно прилягає. Якщо хочеться солоденького – сміливо обирайте танжерин.

Клементин – мандарин + червоний апельсин. Вирізняється гладкою, тонкою червоно-оранжевою шкіркою. Найпоширеніший родич мандарина з приємним солодким смаком.

Тангора – мандарин + апельсин. Його можна розпізнати за приплюснутою формою і яскраво-оранжевою м'якоттю. Смак помірно солодкий.

Каламондин – мандарин + кумкват. Це найменший гібрид „зимового фрукта” з кислуватим смаком і

великою кількістю кісточок. Саме його ми вирощуємо у себе на підвіконні.

Цитрандарин – мандарин + лимон. Його особливістю є дуже товста бугриста цедро. Кислий на смак.

Сацумський мандарин (уншиу) – це власне мандарин. Без кісточок, має дрібні жовто-оранжеві плоди і солодкий смак. Цей сорт дуже ніжний, тому в магазини завозиться разом із гілочками і листочками.

Існує ще чимало підвидів мандарина. Обирайте смак, що вам до душі, та насолоджуйтеся ним у святковій атмосфері.

**Мар'яна ФЕДАС,
11 клас, СЗШ № 51**